

QUÆSTIO III

Quare dicitur quod jejunium jam erat transactum?

^{21.} D. Chrysostomus, Oecum, Syrus, Bellarm. Baron. Tyrin. Meaoch.

^{22.}

^{23.}

^{24.}

^{25.}

^{26.}

^{27.}

^{28.}

^{29.}

^{30.}

^{31.}

^{32.}

^{33.}

^{34.}

^{35.}

^{36.}

^{37.}

^{38.}

^{39.}

^{40.}

^{41.}

^{42.}

^{43.}

^{44.}

^{45.}

^{46.}

^{47.}

^{48.}

^{49.}

^{50.}

^{51.}

^{52.}

^{53.}

^{54.}

^{55.}

^{56.}

^{57.}

^{58.}

QUÆSTIO IV.

Quare cum Paulus suadeat non esse ultra navigandum, omnes fereant in contrariam sententiam:

A It textus, Cum jam tuta non esset navigatio, **E** eo quod jejunium iam præteriisse. Maxime dubitatur, quod esset hoc jejunium, d. Chrysostomus, Oecumenius, Syrus, Sanches existimant esse jejunium Iudeorum, alii vero, ut Bellarminus, Baronius, Tyrinus, Menochius affirmant esse Christianorum quatuor temporum, quæ à tempore Apostolorum dicunt incepisse.

Sed contra utramque sententiam urget, quod in illâ navi nullus erat Iudeus; unus tantum Christianus Paulus nam Centurius, Gubernator, naucleus, & nautæ erant omnes gentiles: ergo nullo valido fundamento affirmari potest, quod obser-vaverint jejunium Iudeorum, vel Christianorum.

Mihî videtur magis apte dicendum cum Lyra, hoc jejunium iudicatum fuisse in mari suadente Paulo, ut cum jejuniu Deum orarent, ut eos liberaret ab imminenti periculo; ac tempestuoso mari hiberno tempore, ut tuti, & salvi essent, & valde verisimile est, quod Paulus eos ad hoc exhortaretur.

Jejunium enim magnam vim habet ad impe-trandam Divinam misericordiam, ut rigores, ac temporum adversitates in nostrum commodum nostramque convenientiam transmutentur. Valde notum est omnibus, quod diebus Eliae clausum erat Cœlum, ne plueret super terram, & omnia aridire, ac velut terra fierent; in perditionem ibant universitate: tunc oravit Elias, & ait text. 3. reg. 10. n. 45. Ecce Cali come cœbrai sunt, & nubes, & ventus, & facta est pluvia grandis. Unde tanta mutatio, ut tanta sterilitas transiret in tantum rerum abundantiam. D. Ambrosius de Eliae jejunio ait: Tunc Elias sanctus reseravit jejuniis suis Cœlum terram suis orationibus facundavit. Expende veba reseravit jejuniis suis Cœlum, Cœlestia omnia, ac Divina ad voluntatem jejunantis reserantur, ac mutantur.

Jejunium omnibus dominatur, & de omnibus triumphant. Ad suam dilectam sponsam clamat di-vinus Sponsus Cantic. 4. num. 8. Veni de Libano, Veni coronaberis de capite Amanâ, & Seir de vertice Hermon, de manibus Pardorum, & cubilibus Leonum & cur de his montibus agrestibus, & infrestis ei componitur corona cur non potius de amanâ, & facundis? sed sterilibus, & infuscundis? In quibus abstinentia, & jejunium denotatur; in quibus cibus, & potus denegantur, ex his componitur pulchra, & elegans corona Gillbertus sermon. 29 sic ait, Ne scio, quid aperius quid ferum, quid fraudulentum in his montibus, in his naturis datur intelligi, dum hec triumphata corone ministrant materiali suam infertilitatem. Vide supra cap. 21. quæst. 7. num. 56. 57. 58.

Actor. 27. n. 14. Non post multum autem misit se contra ipsam ventus Thyphonius, qui vocatur Euroaquilo.

Versiones

Caput XXVII. A Vers. 14. Usque ad 20. 429

Versiones,

TERTIA EXPOSITIO
à Vers. 14. usque ad 20.

Vers. 14. **M**isit se contra ipsam, Syriacus, Impingit ventus turbinis, qui vocatur Typhonius, est ventus subitanus procellosus, de quo quæstione sequenti, qui dicitur Euroaquilo quia teste Plinio lib. 2. cap. 48. est medius inter ventum Orientalem, & Aquilonem Septentrionalem, & est valde turbulentus, & magnas commotiones faciens.

Vers. 15. Cumque erupta esset navis à vento scilicet, & non posset conari in ventum. Arabicus, non potuit ventum secare. Syriacus, regius in incertum ferebatur. Äthiopicus, Agitati de latere ad latus in gyrum versabamur.

Vers. 16. In insulam quandam decurrentes, quia tempestatis vi non potuimus eam tenere: quæ vocatur Cauda? Plinii lib. 2. cap. 8. vocat eam Gau-lon, creditur esse illam, quæ appellatur Gozo, & Melita vincina.

Potius vis obtinere Scapham Arabicus, Vix potuimus retinere naviculam; eam ad nos applicare, quod solent facere nautæ, tum ad fortificandam navem ex aliqua parte externâ, si necesse sit, tum ad imponendas mercenæ vis, ut ipsa ab one-re allevetur.

Vers. 17. Qua sublata, scilicet Scapha: adjuto-riis utebantur nautæ cingentes navem funibus, ca-tenis, & alijs adjutoriis, ne navis frangeretur, ti-mentes ne in Syrtim incidenter. Syrus, in precipi-tum incidenter in loca vadosa.

Syrius. **V**ers. 18. Summiso vase, duæ sunt expositiones probabi-les juxta varias lectiones, Syrus, Sumit anuen-nam, collegimus volam unâ parvâ reliquâ, ut so-let fieri in tempestibus, ne à ventis navis sub-mergatur. Ita D. Chrysostomus Marian Menoch.

Salmer. Cornel. Tyrin. Arabic. **V**ers. 19. Altera exposicio, Summiso vase, id est, navi ejusque ventre, & fundo, quantum possibile fuit, in mare depresso per anchoras jactatas vel per sa-xa, aliaque ponderosa, in imum navis dejecta, ne tam facile ventorum impulsu moveretur, & in Syrtim ageretur. Ita Salmeron Cornelius à lapide, Tyrinus, huic expositioni fayet lectio Arabica Navim obfirmarunt.

Tymoth. **V**ers. 20. Validâ nobis tempestate facta, sequenti die factum fecerunt. Syriacus, supellestilia nostra in mare projecimus, ne tempe merces, & quæ erant minus necessaria.

Syriac. **V**ers. 21. Tertia die suis manibus proiecerunt omnia, quæ erant in navi, retentis solum his, quæ erant necessaria ad navigationem Vers. 20. Neque enim sole, tanta nubium, imbrum, ventorum, fulminum, ac tonitruum multitudine, ut nulla sydera cœlestia apparent.

QUÆSTIO V.

Quare ventus Typhonius, tam vehementer exurgit contra hanc navem?

VAlde fortis tempestuosus est, Unde Plinii lib. 2. cap. 48. Vocat præcipuum navigantium pestem. Sic dicitur à verbo græco conephiam, id est, è nube erumpens, veluti per exiguum foramen, & inde cum magno impetu, & tamquam in

orbem, ac gyrum versans, ex quo maxime navi-gantibus contrarius, ac nocivus.

Divus Chrysostomus tenet, quod hic ventus maxime excitatus, & commotus est à diabolo, ut d. Chrysostomus, & Diabolus, & Typhon, Diabolus Thiphon denotat diabolum, quia multa & magna pericula impellit, & submergit homines, magnas perturbationes excitat in mente ad pertur-bandam conscientiam, & tamquam fulmina erumpit, non ut illuminet sed ad exceandum.

Volens Deus gravissimum omnium plagam im-mittere in Ægyptum, diabolus ministrum advo-cat. Transit Dominus percussiens Ægyptios, cumque omne viderit sanguinem, in superlimini, transcendet Diabolus.

Exod. 12. n. 23. Illum percussorem fuisse diabolum D. Aug. gravissimum Patrum est sententia D. Chrysostomus, D. Hieronimus, D. Ieronimus, D. Gregorius, Rupert. Abulensis, Tahay, juxta illud psalm. 77. misit in eos iram indignationis sua, & immissiones per An-gelos malos.

Ex quo insurgit grandis difficultas. In Exodo 43. dicitur unus tantum non sinet percussorem; in Psalm. 17. multi scribuntur per Angelos malos.

Tanta savitâ, ac ferventi furore diabolus armatur, & persecutus hominem tamquam si tota dæmoniorum malitia sit conglomerata in uno solo diabolo, & idem unus valeat, ac omnes, in eo enim sunt omnes nocendi, ut ait Andreas Cœsarien. serm. 8. cap. 12. Apocalypsi.

Et non sinet percussorem ingredi domos vestras, poterat dicere, & non sinet interficere vos ut interficit primogenita Ægyptiorum, sed ait; non sinet introire in domos vestras, ut nos doceat, quod si diabolus non debet habere ingressum in domum terrenam, quanto magis vigilandum ne habeat ingressum in domum spiritualem animæ nostræ, vel non ingredi domos vestras, quia ipsa presentia diaboli valde pestifera est, & omnia ad perditionem inficit, & trahit, quia diabolus sub serpentis figura decepit Eman, omne serpentum genus externum maledictione contraxit, dixit deus ad serpentem, Quia fecisti hoc, maledictus es inter omnia animalia, & bestias terræ, super peccatum tuum gradieris, terram comedes. Gen. 3. numero decimo quarto Divus Chrysostomus homilia decima septima Quia diaboli servivit.

Non sinet percussorem ingredi domos vestras. Cohibet deus ipsum percussorem diabolum, ne ut pirata sua nequit in totum deserviat juxta illius fu-
rorem; & iram, quia alias universa in extre-mam ruinam præcipitarebat, ut late differit D. Laurentius. Justin. lib. de obedient. cap. 6. nam omnis vis, & conatus diaboli est ad omnia destruenda & desolanda; quod sic explicat D. Nilus de octo vitiosis, & ait, Quemadmodum praedones in eam potissimum navim, qua mercibus onus est; impetus faciunt, eodem quoque modo diabolus peccatoribus, nam admodum infectus ho-bis est, verum iustis acerrimum bellum indicit, Vides supra cap. 5. quæst. 3. num. 21. 22. 23.

QUÆSTIO

QUÆSTIO VI.

Quare tot, & tanta adhibent nauta ad evitandum nauis naufragium?

46. **N**avis rigidis ventis, tempestuoso mari, fluctibus maximè commotis, ac intumescientibus in extremo periculo versabatur; tunc nautam ipsam funibus, ac catenis cingunt, vela contranunt, anchoras mittunt in profundum maris, merces prosciunt in mare; unde illis tot, & tanta subeunt in mentem, & veniunt in cogitatione.

47. Ad quæstionem recte respondet D. Nazianz. epistol. 66. ad Philagrium; & ait, *Neque enim quiaquam est, quo inveniens arte magis valeat, quam dolor; maximè oculos aperit, & mente acut.* Juxta Dei mandatum ibat Moyses cum uxore, ac filio suo in Ægyptum, cumque essent in diversorio occurrit Angelus Domini, & volebat interficere Moyses, tunc uxor eius tulit illico Sephora acuissimam petram, & circumcidit præputium filii sui. Exod. 4. n. 25. Causa ob quam Angelus volebat occidere Moysen communiter assignatur, quia non custodierat legem circumcidendi filium suum, & ideo circumcisio facta ceßavit communatio, & Angelus abiit; sed cur potius uxor, quam Moyses, quid opus est facto intelligi, cum Moyses esset vir doctissimus, & maxime instrutus in omni doctrina, & sapientia, placuisse est, & evidens, quod Moyses sapienter erat; tamen uxorem, ut pote mulierem graviter premebat doloris metus, ne vir, vel filius eius interficeretur, & præ angustia, ac dolore, quo intime cruciabantur, citius penetravit rem, quam Moyses cum omni sua sapientia. Isidor. Pelusiot. lib. 1. epistol. 125. ait; *Gravior Sephoram, ut mulierem premebat metu, siquidem mulieres, cum urgeat necessitas, diligenteribus, quam viri, artibus uti consueverunt.*

48. Urgente fame in terrâ Chanaan, Jacob patre præcipiente, ut peragrent in Ægyptum ad conquirenda frumenta, ut valeant vivere, restituit Judas, quod illud fieri non potest, nisi secum adducant Benjamin, quia vir ille magnus jurejando obstat, non videbitis faciem meam, nisi frater vester minor venerit vobissem, si vis, eum dimittere, tum illis Jacob, si necessum est, facite, quod uultis, sumite de optimis terra frugibus in uasis vestris, & deserte viro munera, modicum resina, & mellis, &c. Genel. 43. num. 11. Valde mirum est quod nullus fratrum habet in mente, ut gubernatori deferantur munera, maxime cum Judas esset vir magnus, & jam judicis munus obierat, & maxime se obligaverat ad Benjamin salvum adducendum, sed solus Jacob hoc cogitat, & hoc advertit, & tractat, ut mittantur munera; quia ille solus unus maxime dolore vexabatur de absentia Benjamin, ac valde sollicitus erat de custodia illius, & ideo illius dolore ingenium provocavit ad remedium indagandum. Præclare ait D. Gregor. Nazianzenus orat. 18. *Ingeniosus enim, ac solers esse solet, quisquis prematur.*

Gen. 43. Labores valde ingenio sum facilius minima m. *Et cum multa jejunatio fuisset, tunc stans Paulus in medio eorum dixit: Oportebat quidem o' viti,*

audito me, non tollere à Cretâ, lucrique facere injuriam hanc, & jacturam.

Versiones.

QUARTA EXPOSITIO.

usque ad Vers. 18.

Vers. 21. **E**t cum multa jejunatio fuisset. Syria. Syriac. Ecus, cum nemo quidquam cibi cepisset, tum metu naufragii, tum ob continuas occupationes subvenienti navi, agendique illius ministeria, Paulus cum magno spiritu, ac animo, oportebat Syria. non tollere à Cretâ. Syriacus, non, olvere à Cretâ, sed ibi permanere, ac huius, addit Arabicus, Oportebat vos acquiescere consilio meo ibi permanendi, luci hanc jacturam, si meum consilium sequeretur, non fieret talis jactura luci ac mercenaria, qua jactata sunt in mare.

Vers. 22. *Et nunc suadeo vobis.* Arabicus, *Et nunc horror vos.* Syriacus; *Et nunc consilium do vobis,* quod sitis bono animo, & nullus ex vobis peribit, sed sola navis. Advertit Lyra, quod Paulus hoc dixit, ut omnes agnoscerent in eo spiritum propheticum, & credant ejus dictis, maxime in his, quæ pertinent ad salutem.

Vers. 23. *Adjutit mihi hac nocte Angelus Dei.* Tales revelationes frequenter sunt nocte, quia tunc sensus magis quieti, & a terrenis separantur.

Vers. 24. *Ne timeas Pauli,* cum inter tot pericula versaris, donavit tibi Deus hos omnes tuis gratiâ salvos fieri, de quo quæstione sequenti.

Vers. 25. *Propter quod estote bono animo,* Vers. 26. *In insulanam quandam oportet nos devenire, ut in eam descendamus.*

Vers. 27. *Naviganicibus nobis in Adria.* Syriacus: in mare Adriaticum, sic dictum à veteri populo, & portu: & cum esset media nocte, obscurio, & tembro tempore existimarent nautæ sibi terram apparet.

Vers. 28. *Qui summittentes bolidem, & instrumentum, quo tentatur profundum maris;* v. g. ut pondus funicolo alligatum, quo exploratur maris altitudine.

QUÆSTIO VII.

Quare omnes nauta ex sibi Paulo associato salvi sunt.

Vers. 24. *Dixit Angelus Paulo.* Ne timeas; ecce domini tibi Deus omnes, qui navigant tecum. D. Chrysostomus ibi inquit, Quasi diceret, dicens: ni quidem erunt, qui perirent, quoniam inobedientes fuerint, veruntamen in tui gratiam servabo eos: semper enim iustorum presentia, & assistentia tutam, & defensio exiret alii.

Ait Regius Vates Psalm. 46. *Quoniam Di fortes terre, vehementer elevati sunt.* D. Hieronimus ex Hebræo legit, *Quoniam di scuta terra.* Chaldeus, *Quia Domini sunt clypei terra.* ubi sermo est de sacris Apostolis, ut exponunt D. Chrysostomus, Theodoreus, D. Thomas, noster Incognitus; quia ideo dicuntur scuta, clypei & terre, quia suis operationibus, ac virtutibus, ac presentia, tamquam scuta protegunt ac tenuent peccatores à gladiis Divinini furoris, & irâ.

Ad hujus rei gustum ait Divina Sponsa. *Adjuro*

57.

Caput XXVII. à Vers. 21 usque ad 28. 431

Cantic. 2. num. 7. in Græco legitur, Per potentias, & fortitudines agri. Ibi Theodoretus ait, per potentias, & fortitudines agri, sanctos vocat Apóstolos, qui Divino replete spiritu per universum vagantes orbem terrarum, Dei adversarios demones expulerunt. Sacri Apostoli non solum aliquibus hominibus, regno, vel province, sed universo orbi fuerunt magna potentia, & fortitudo, ad cum magno labore protegendum, ac defendendum.

Ait David Psalm. 65. num. 15. locutum est os meum in tribulatione mea. Holocasta medullata offeram tibi cum incenso arietum, boves cum hircis, maxime notanda est illa conjunctio boves cum hircis; nam boves denotant justos, & sanctos, ideo apparent juxta Thronum Dei Apocalypsi 4. Ezechiel. 1. at per hircos peccatores, ac reprobis significantur, & ideo ab agnis, & ovis separantur; si enim hirci ab ovis separantur in perditionem ibunt; at vero si sacrificiis animalibus conjugantur, de eorum consortio ad aram Dei, ac ad suam salutem pertinent. Valde opportune D. Augustinus ait. *Adjunctione ipsa salvantur hirci, per se non possunt accipi, adjuncti bobus accipinuntur.*

Apoc. 4. *Ecce tibi domus panis est;* ubi panis innocentium, ibi universorum redemptio, sicut scriptum est; & tu Bethleem domus Ephrata non es minima inter principes iuda, ex te enim, exhibet princeps Israel. . . Bethleem domus panis; Ephrata domus furorum videntis. De his multa cap. 2. quæst. 26. num. 233. 234. 235. & cap. 5. quæst. 11. num. 72.

hominum perierint. Unde tot, & tanta mirabilia erga Moysen, & Aaron, ut nubes tamquam scutum opererit tabernaculum, & ipsa Dei gloria super se parenter manifestaret in eorum defensionem, Tribulatio omnes. Unde illi in tantum sublimantur, quod si milia virutes alii non legantur concessa, afflictione, & ve- nire, perducuntur, exaltantur, valde peculiaribus, ac magnis signis Origen. hominum parturit. Origen homilia 11. in Numer. ait, *Quamvis magis sint vita merito Moyses & Aaron, quamvis animi virtutibus polleant apparere, tamen Dei gloria non porrumperet, nisi in persecutionibus, in tribulationibus, in periculis, in ipsa penit morte confititatis.* Tribulatio super omnes virtutes magna mirabilis.

Ait Michæas 5. num. 2. *Et tu Bethleem Ephra- 62; ra parvulus es in millibus Iuda, ex te mihi egredie- Mich. 5. tur, qui sit dominator in Irael.* Bethleem, idem Defuro. tribulacionum. est, ac Dominus panis: Ephrata, idem est, ac vi- dens furorem, ex quo magna exoritur difficultas nascitur fructus. salvatur.

Apoc. 4. *Ecce tibi domus panis est;* ubi panis innocentium, ibi universorum redemptio, sicut scriptum est; & tu Bethleem domus Ephrata non es minima inter principes iuda, ex te enim, exhibet princeps Israel. . . Bethleem domus panis; Ephrata domus furorum videntis. De his multa cap. 2. quæst. 26. num. 233. 234. 235. & cap. 5. quæst. 11. num. 72.

Act. 27. num. 29. *Timentes autem ne in alpere loca incideremus de puppi mitentes anchoras quatuor optabant diem fieri.*

Versiones.

QUINTA EXPOSITIO
à Vers. 29. usque ad 37.

Vers. 29. *Timentes cum non invenirent fundum maris, ne in aspera loca. Syriac.* 63: *ne in loca scopolosa, in scopulos, aut syrtes; mittunt quatuor anchoras, ut fortiter sustinent navim.* Syriac.

Vers. 30. *Nantis, scilicet peritis quarentibus fugere de navi in scapha, sub obtentu. Arabicus* 64. *Sub praetextu volenti anchoras extendere, quod totum ficte faciebant ad defendum navim, & ut fugerent. Vers. 31. Paulus dixit; nisi hi, qui sunt periti in arte navigandi manserint in nave, ut suâ arte eam gubernent, vos omnes peribitis.*

Vers. 32. *Tunc abscederunt milites funes scapha, ne possent periti nauta fugere.* Vers. 33. *Quarta decima die jejunii permanentes nihil acipientes, id est, parum, quod erat tamquam nihil ad vitam, & debitam refectionem.* 65.

Vers. 34. *Rogo vos accipere cibum.* Syriacus ad confirmationem vita vestra, ad reficiendas vires vestras, ut possitis tolerare pericula naufragii ac agenda ministeria necessaria.

Vers. 35. *Sumens panem gratias egit Deo.* Syriacus, glorificans Deum cum omnibus, Arabicus bene- Arabicus, Syriac.